

**МІЖНАРОДНЕ ГУМАНІТАРНЕ ПРАВО
ДЛЯ ЖУРНАЛІСТІВ**

Ступінь вищої освіти:	магістр
Спеціальність:	061 «Журналістика»
Рік підготовки:	2
Семестр викладання:	осінній
Кількість кредитів ЄКТС:	2
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	залік

Автор курсу та лектор:

д. філол. н., проф. Семенець Олена Олександрівна			
вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові			
професор кафедри педагогіки, української філології та журналістики			
посада			
semenets.olena@snu.edu.ua	+38-066-412-45-	Viber, Telegram	за розкладом
електронна адреса	48	месенджер	консультації
	телефон		

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

Курс «Міжнародне гуманітарне право для журналістів» належить до професійно зорієнтованих навчальних дисциплін. Актуальність навчального курсу зумовлена особливо небезпечними умовами ведення професійної діяльності воєнних журналістів під час збройної агресії Російської Федерації проти України, починаючи з 2014 року, особливо під час повномасштабної війни 2022–2024 рр. Вивчення курсу формує готовність проводити журналістську діяльність відповідно до юридичної бази міжнародного гуманітарного права.

Курс спрямований на формування фахових компетентностей, необхідних для аналізу та розв'язання складних проблем професійної діяльності в ситуаціях, які характеризуються невизначеністю умов та особливими вимогами щодо безпеки життя самого журналіста і його оточення.

Навчальний курс розрахований не лише на магістрантів спеціальності «Журналістика», але й може бути корисним для здобувачів вищої освіти за напрямками підготовки «Міжнародні відносини», «Політологія», «Соціологія», «Психологія».

Результати навчання:

Знати: принципи, джерела та основні положення міжнародного гуманітарного права; правовий статус окремих категорій осіб; основи безпеки та правила поведінки під час збройного конфлікту; права людини в умовах воєнних дій; відповідальність за порушення міжнародного гуманітарного права; особливості діяльності гуманітарних організацій у період

збройного конфлікту; зобов'язання України за міжнародним гуманітарним правом.

Вміти: організувати професійну діяльність власну та своїх колег відповідно до норм міжнародного гуманітарного права; застосовувати знання міжнародного законодавства для забезпечення професійної журналістської діяльності під час збройних конфліктів.

Передумови до початку вивчення:

Знання та уявлення у сфері права, теорії комунікації, журналістики, соціології.

Мета курсу (набуті компетентності)

Метою навчального курсу «Міжнародне гуманітарне право для журналістів» є формування в магістрантів системи знань про міжнародне гуманітарне право та вироблення практичних навичок застосування цих знань для забезпечення професійної діяльності журналістів у зоні збройних конфліктів.

Вивчення даного навчального курсу призначене для формування, удосконалення та розвитку в здобувача вищої освіти наступних **компетентностей**:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК04. Здатність спілкуватися іноземною мовою як усно, так і письмово.

ЗК05. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

СК02. Здатність критично осмислювати проблеми у сфері журналістики та дотичні до них міждисциплінарні проблеми.

СК05. Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні висновки з питань журналістики, а також знання та пояснення, що їх обґрунтують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

СК06. Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі журналістики у широких та/ або мультидисциплінарних контекстах, за умов неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

Що забезпечується досягненням наступних програмних результатів навчання:

РН03. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.

РН04. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення професійної діяльності, результатів досліджень та інновацій, пошуку та аналізу відповідної інформації.

РН06. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.

РН08. Використовувати передові знання і методики у процесі дослідження діяльності та створення нових медіаінституцій.

РН09. Проводити порівняльний аналіз законодавчої бази та діяльності окремих медіаінституцій України та країн Європейського Союзу.

РН10. Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з організацією нових медіаустанов та інституцій.

РН11. Брати продуктивну участь у розробленні проєктів документів, що регламентують діяльність в усіх сферах журналістики, обґрунтовувати суспільну потребу в їх прийнятті, прогнозувати результати їх впливу на суспільство.

РН12. Розробляти та реалізовувати інноваційні та дослідницькі проєкти у сфері журналістики з урахуванням правових, соціальних, економічних та етичних аспектів.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ) за формами навчання	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	Основні положення міжнародного гуманітарного права	денна 4/0/4 заочна 0/0/0	Поняття міжнародного гуманітарного права (МГП). Джерела міжнародного гуманітарного права. Поняття «звичаєве МГП». Принципи міжнародного гуманітарного права. Правовий статус окремих категорій осіб у МГП.	Повідомлення з презентацією Участь в обговоренні
2.	Міжнародно-правовий захист журналістів у період збройного конфлікту	денна 4/0/4 заочна 0/0/0	Документування воєнних злочинів проти журналістів. Професія журналіста і міжнародне гуманітарне право. Ідентифікація представників медіа в зоні конфлікту. МГП про захист журналістів.	Повідомлення з презентацією Участь в обговоренні

Рекомендована література

Основна:

1. Вивчаючи міжнародне гуманітарне право : навчально-методичний посібник. 2-ге вид. / О. Войтенко, М. Єлігулашвілі, О. Козорог, Т. Короткий, В. Потапова, О. Стокоз, Н. Хендель ; за заг. ред. радника президента Товариства Червоного Хреста України з міжнародного гуманітарного права, к.ю.н. Т. Короткого. Київ, УГСПЛ; Одеса : Фенікс, 2021. 268 с.
2. Гнатовський М. М. та ін. Міжнародне гуманітарне право. Довідник для журналістів / М. М. Гнатовський, Т. Р. Короткий, Н. В. Хендель. 2-ге вид., доповн. Одеса: Фенікс, 2015. 92 с.
3. Звичаєві норми міжнародного гуманітарного права / передм. Т. Р. Короткий, Є. В. Лук'янченко ; вступ. стаття М. М. Гнатовський. Одеса : Фенікс, 2017. 40 с.
4. Міжнародне гуманітарне право. Посібник для юриста / М. М. Гнатовський, Т. Р. Короткий, А. О. Кориневич, В. М. Лисик, О. Р. Поєдинок, Н. В. Хендель; за ред. Т. Р. Короткого. Київ-Одеса : Українська гельсінська спілка з прав людини, Фенікс, 2016– 2017. 145 с.

Додаткова:

1. Гутник В. Міжнародний кримінальний суд: навчальний посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2023. 194 с.
2. Женевські конвенції про захист жертв війни та додаткові протоколи до них. Київ: Паливода А.В., 2023. 252 с.
3. Камінська Н., Щербань Є. Імплементация Римського статуту Міжнародного кримінального суду: досвід зарубіжних держав та України: монографія. Київ–Одеса: Фенікс, 2021. 214 с.
4. Кваліфікація та розслідування порушення законів і звичаїв війни. Практичний посібник / Вознюк А. А., Жук І. В., Таран О. В., Чернявський С. С. та ін. / За заг ред. М. С. Цуцкірідзе. В. В. Чернея, А. А. Вознюк. Київ: Норма права, 2023. 332 с.

5. Кресін О. В. Резолюції Генеральної Асамблеї ООН: характер і значення у контексті війни РФ проти України: монографія. Київ: Норма права, 2024. 236 с.
6. Мельцер Н. Міжнародне гуманітарне право: Загальний курс. Київ, Женева: МКЧХ, 2020. 398 с.
7. Міжнародне гуманітарне право. / Укл.: Алієв Р.В., Ануфрієв М.І., Бортняк В.А., Грицай Т.Г., Дрозд О.Ю., Дубенко О.І., Журавльов Д.В., Копотун І.М., Коропатнік І.М., Кривенко О.В., Курилюк Ю.Б., Петков С.В., Сивка В.В. Київ. ВД «Професіонал», 2023. 598 с.
8. Нестерович В. Ф. (2017). Верховенство права та забезпечення прав людини на тимчасово окупованих територіях України. *Наукові записки НаУКМА. Юридичні науки*. 2017. Т. 200. С. 85–92. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/e7cdd617-93e9-41c6-a642-d2dbda942ae2/content>
9. Сироїд Т. Л., Фоміна Л. О. Міжнародне право прав людини: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2023. 564 с.
10. Сироїд Т. Л., Фоміна Л. О. Міжнародне публічне право. Міжнародний захист прав людини: посіб. для підгот. до зовн. незалеж. оцінювання / Т. Л. Сироїд, Л. О. Фоміна ; за заг. ред. Т. Л. Сироїд. 6-те вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2024. 502 с.
11. Crawford, Emily; Pert, Alison. *International Humanitarian Law*. Cambridge University Press, 2020.
12. Fleck, Dieter. *The Handbook of International Humanitarian Law*. Oxford University Press, 2021.
13. Solis, Gary D. *The Law of Armed Conflict: International Humanitarian Law in War*. Cambridge University Press, 2021.

Онлайн-ресурси

1. International criminal court. URL: <http://www.icc-cpi.int/>
2. Міжнародна федерація товариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця. URL: <http://www.ifrc.org>
3. Міжнародний рух Червоного Хреста і Червоного Півмісяця. URL: <http://www.redcross.int>
4. Міжнародний комітет Червоного Хреста. URL: <http://www.icrc.org>
5. International Institute of humanitarian law. URL: <http://www.iihl.org/>
6. Українська Гельсінська спілка з прав людини. URL: <https://helsinki.org.ua/>
7. Amnesty International. URL: <http://www.amnesty.org>
8. Human rights Watch. URL: <http://www.hrw.org>
9. Medecins sans Frontieres / doctors Without borders. URL: <http://www.paris.msf.org>
10. Medecins du monde / doctors of the World. URL: <http://www.medecinsdumonde.org/>
11. Internet Guide to human rights, Globalization and humanitarian relief. URL: <http://www.guidetoaction.org/>
12. International humanitarian law (Icrc web-site's section). URL: <http://www.icrc.org/eng/ihl>
13. Jean-Pictet competition. URL: <http://www.concourspictet.org>
14. Yearbook of International humanitarian law. URL: <http://www.wihl.nl/>

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів
Повідомлення з презентацією	70
Участь в обговоренні	30
Разом	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS
90–100	A
82–89	B
74–81	C
64–73	D
60–63	E
35–59	FX
0–34	F

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Під час виконання завдань студент має дотримуватись політики академічної доброчесності. Запозичення мають бути оформлені відповідними покликаннями. Списування є забороненим.

Завдання і заняття:

Усі завдання, передбачені програмою курсу, мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. У разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені за письмовим дозволом декана.

Поведінка в аудиторії:

Студент може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. При поданні документу про проходження курсу студенту можуть бути зараховані певні теми курсу та нараховані бали за завдання.

На заняття студенти вчасно приходять до аудиторії відповідно до чинного розкладу та обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки.

Під час занять студенти:

- не вживають їжу та жувальну гумку;
- не залишають аудиторію без дозволу викладача;
- не заважають викладачу проводити заняття.

Під час контролю знань студенти:

- є підготовленими відповідно до вимог цього курсу;
- розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб);
- не заважають іншим;
- виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.